

Depozīta maksa nav produkta sadārdzinājums: kāda ir tās loma depozīta sistēmā?

Publicēts: 17.02.2022.

[Depozīts](#)

[Preses relīze](#)

Latvijā darbību uzsākot dzērienu iepakojumu depozīta sistēmai, desmit centu monēta ieguvusi jaunu vērtību – tagad, iegādājoties dzērienus ar Latvijas depozīta zīmi, iedzīvotājiem ir jāiemaksā depozīta maksa 0,10 EUR apmērā, ko pēc iepakojuma nodošanas var saņemt atpakaļ. Sabiedrībai depozīta maksa kalpo kā papildu motivācija tukšā depozīta iepakojuma nodošanai, taču tās loma depozīta sistēmas kontekstā ir krietni plašāka.

0,10 EUR kā papildu motivācija dzērienu pircējiem

Depozīta sistēmas darbības princips paredz, ka par katru iegādāto depozīta iepakojumu, kas ir marķēts ar Latvijas depozīta zīmi, iedzīvotājam jāiemaksā depozīta maksa 0,10 EUR apmērā. Veiktais maksājums nav produkta sadārdzinājums, bet gan drošības nauda, kas dod patērētājam papildu motivāciju iegādāto iepakojumu pēc tā iztukšošanas nevis izmest sadzīves atkritumos vai dabā, bet gan nodot to atpakaļ depozīta sistēmā, tādējādi nodrošinot iepakojuma pārstrādi un tīrāku vidi. Diemžēl liela daļa iedzīvotāju atkritumus nešķiro – kā liecina dati^[1], no visa radītā plastmasas iepakojuma tiek savākti un pārstrādāti vien 35%, – tādēļ depozīta sistēma un depozīta maksa ir pasaulē sevi pierādījis veids, kā mudināt šķirot atkritumus to sabiedrības daļu, kas to līdz šim nav darījusi.

Būtiski, ka depozīta maksu var atgūt tikai par to iepakojumu, par kuru pirkuma veikšanas brīdī ir iemaksāti 0,10 EUR. “Depozīta maksa kalpo kā ķīlas nauda par to iepakojumu, kas jānodod atpakaļ depozīta sistēmā. Arī iepirkumu ratiņu izmantošana darbojas pēc līdzīga principa – lai izmantotu ratiņus, mums tajos jāieliek monēta, savukārt, lai naudu saņemtu atpakaļ, pēc iepirkšanās ratiņi jānoliek atpakaļ vietā. Ja kāds neapzinīgs pircējs ratiņus neatgriež, iemaksātā nauda tiek pazaudēta. Savukārt, ja netiek nodots depozīta iepakojums, iemaksātā depozīta maksa paliek sistēmā un tiek atkārtoti ieguldīta tās darbībā,” stāsta SIA “Depozīta

Iepakojuma Operators" valdes priekšsēdētājs Miks Stūrītis.

Depozīta maksas aprīte depozīta sistēmā

Depozīta maksai jāmēro garš ceļš cauri visām dzērienu aprītē iesaistītajām pusēm, lai cikla noslēgumā tā nonāktu atpakaļ patērētāja maciņā. Vispirms, saražojot dzērienus depozīta iepakojumā un laižot tos Latvijas tirgū, ražotāji iemaksā depozīta sistēmas operatoram depozīta maksu par katru tirgū laisto depozīta iepakojumu. Produktam tālāk nonākot veikalu plauktos, tirgotājs samaksā depozīta maksu ražotājam par katru iegādāto depozīta iepakojuma vienību. Pēc tam tirgotājs ražotājam samaksā depozīta maksu saņem atpakaļ, pārdodot dzērienu pircējam, savukārt galalietotājs saņem atpakaļ iemaksāto depozīta maksu no tirgotāja tad, kad nodod tukšo iepakojumu depozīta sistēmā.

Vēlāk tirgotājs veikalā pieņemto iepakojumu nodod operatoram, kurš tirgotājam atmaksā depozīta maksu par konkrētajām iepakojuma vienībām. Šajā brīdī depozīta maksas aprītes cikls ir noslēdzies un depozīta maksa savu uzdevumu ir izpildījusi.

Depozīta sistēmas finansējuma principi

Depozīta sistēma ir ražotāju paplašinātās atbildības sistēma, kas nozīmē, ka tiem, kuri saražo dzērienus depozīta iepakojumā, ir jānodrošina šo iepakojumu savākšana un pārstrāde noteiktā apjomā. Latvijas depozīta sistēmas izveidi ir finansējuši dzērienu ražotāji un importētāji, nodrošinot sistēmas izveides finansējumu un maksājot sistēmas dalības maksu par katru tirgū laisto iepakojuma vienību. Dzērienu ražotāju un importētāju dalības maksājumi, ieņēmumi par savākto un pārstrādei nodoto materiālu, kā arī depozīta maksa par tiem iepakojumiem, kurus patērētāji nav atgriezuši atpakaļ sistēmā, nosedz depozīta sistēmas darbības izmaksas.

Depozīta sistēmas budžets tiek plānots pēc bezpeļņas principa, un to uzrauga Sabiedrisko Pakalpojumu Regulators. Ja operators kādā periodā gūst peļņu, šie līdzekļi tiek izmantoti sistēmas darbības finansēšanai nākamajos periodos.

Aktuālā informācija par depozīta sistēmu pieejama mājaslapā www.depozitpunkts.lv, kā arī "Depozīta punkts" [Facebook](#) un [Instagram](#) kontos.

Papildu informācija:

Dārta Katrīne Salna

"Depozīta Iepakojuma Operators"

Mediju koordinatore

E-pasts: darta.salna@vilands.lv

Tālrunis: [+371 26707706](tel:+37126707706)

---

^[1] VARAM, Statistiskais ziņojums par 2019. gadā radītā izlietotā iepakojuma veidiem un resursu atgūšanas apjomiem Latvijas Republikā.